

tým ťažšie, lebo hospodársky bolo obyvateľstvo vojnou povšečne oslabené, štátu vzrastaly výdaje, bolo treba zvyšovať i príjmy: zvyšovaním daňového bremena a získávaním pôžičiek na krytie rozpočtových schodkov, pôžičkami vo vnútrozemskej i zahraničnej. Mimo to po r. 1918 prestáva hospodárska závislosť spojencov, vláda zrušila všetky kontrolné opatrenia, ktoré boli pripravené pre ochranu meny. Hospodársky život bol síce uvoľnený, ale zahraničná kúpna sila franku klesá. Národohospodárske pomery sa síce s roka na rok postupne síce zlepšujú, avšak tento postup k lepšiemu je podmienený veľkými výdavkami štátu, ktoré zapríčiňujú infláciu. Stúpajúce dôchody konečne v r. 1926 zastavuje revalorizácia franku a hladina hospodárskeho života sa ukludňuje.

O vlastnej menovej reforme jedná sa v časti III. Preberá sa tu zpráva komisie expertov, ktorá jako podmienky štabilizácie udáva i rovnováhu platovej bilancie, rovnováhu štát. rozpočtu, rovnováhu v platoch št. pokladnice, definitívnu úpravu zahraničných záväzkov, prispôbenie národného hospodárstva ku novej situácii menovej, dostatečné krytie v zlate, cudzími devízami obchodnými affektami ku podloženiu domáceho obeživa. Po rozbere zprávy expertov poukazuje autor na uvedenie plánu v život a na intervenčnú činnosť Fr. Banky zvlášť, poněvác tou bola udržiavaná zahraničná kúpna sila franku pri kurze ku dollaru 24.20, ku libre 124. Intervenčná činnosť bola Francúzskej Banke prvý raz poskytnutá zákonom zo dňa 7. júla 1926 — od tej doby frank sa na zahraničnom i vnútrozemskom trhu vyrovnáva čo do kupnej sily. — Vo štvrtej časti knihy autor vyvodzuje zkušenosť a poznatky pre dosavadne menové theorie a výsledok svojho štúdia kriticky aplikuje hlavne na Fischerovu theoriu kvantitatívnu a na theoriu dôchodovú. Pri široko založenej kritike týchto dvoch teorií objasňuje niektoré dôležité hospodárske skutočnosti, ktorých sa dotýka, aby vyjasnil pojmy a s veľkým didaktickým porozumením shrnuje výťažky celého štúdia, aby obraz hospodárskej príčinnej dôležitosti inflácie a jej odstraňovania s hospodárskeho života na ceste ku štabilite, bol tým jasnejší a srozumiteľnejší. Vo francúzskom »résumé«, ktorým kniha končí, je výstižná rekapitulácia obsahu celej knihy.
Dr. Š. F.

Max Weber: Politika jako povolání. Přeložil a předmluvou opatřil JUDr. Jan Mertl. 90 stran. Politická knihovna, řada I., kniha XVI. Praha 1929. Orbis. Cena Kč 12.— — Kdo by se chtěl z této knihy dozvědět něco o nejmladší německé škole sociologické, která i naši mladým sociologům je vzorem, bude zklamán. »Politika jako povolání« není kniha vědecká, nýbrž politická, podává tedy jen výsledky Weberova učení, pokud se dotýkají aktuálních problémů politických. Jenom v úvodu nás seznamuje překladatel se základy Weberovy vědecké činnosti a podává také stručný životopis autorův. Přes to je tato kniha vysoce zajímavá a je šťastným doplňkem k předcházející knize Bryce-ově a Hendrika de Mana. Weberovo nazírání na vývoj politických poměrů je nesporně originelní a právě svou střízlivostí, která je přirozená u poválečného Němce, byť i demokraticky smýšlejícího, působí, že se nový řád ukazuje v nezvyklém nám světle; právě však jeho střízlivost v těch věcech nám může pomoci odstranit mnohé vžitě politické předsudky. Politické profesionály pokládá Weber za právě tak potřebné v moderním státě jako odborné úředníky. Jedná se jen o to, aby nepřerostli politickému vůdci přes hlavu. Nezatajuje ovšem chyby tohoto systému: volební podnikatel, ať je to na př. americký boss nebo anglický whip, je svým povoláním donucen žádat stranické rozhodování u státníků, kteří se jimi stali na základě volebního vítězství jeho strany. Ve všech státech však jde v tom ohledu vývoj k lepšímu a hlavně ve střední Evropě je brzdou tohoto politického zneužití stará byrokracie, někdy až příliš mocná.
Dr. Čakrt.

Prof. Dr. A. Milota: Trestní řád platný na Slovensku a Podk. Rusi se zákony vedlejšími. Studijní poznámkové vydání. Nákladem J. Guska